

EDUCATIEVE MASTER IN DE GEDRAGSWETENSCHAPPEN

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN

TOETS NIEUWE OPLEIDING • ADVIESRAPPORT

3 DECEMBER 2018

Inhoud

1	Samenvattend advies van de visitatiecommissie.....	4
2	Rapportage van de bevindingen en overwegingen	6
2.1	Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau	6
2.2	Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving	8
2.3	Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau	11
2.4	Eindoordeel.....	13
3	Beoordelingsproces	14
4	Overzicht oordelen	15
	Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding	16
	Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)	17
	Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie	19
	Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten	20

1 Samenvattend advies van de visitatiecommissie

Voorliggend advies betreft de aanvraag van de KU Leuven voor een toets nieuwe opleiding van de educatieve masteropleiding in de gedragswetenschappen. Deze tweejarige academische opleiding van 120 studiepunten stelt studenten in staat zowel de basiscompetenties van een leraar op masterniveau te verwerven als zich in het domein van de gedrags- en maatschappijwetenschappen te bekwamen. De opleiding wordt ook aangeboden in een verkort traject van 60 studiepunten aan studenten met een relevant masterdiploma.

De opleiding beschikt volgens de commissie over een eigen visie, die is uitgewerkt in opleidingsspecifieke leerresultaten die passen bij een opleiding op niveau 7 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur en aansluiten bij de actuele eisen van het vakgebied en beroepenveld. Bij de visie horen ook vormingsdoelen, die gericht zijn op de persoonsvorming van de toekomstige leraren; studenten volgen immers niet alleen een opleidingstraject maar ook een vormingstraject dat hen de ruimte geeft om te werken aan hun persoonlijke en maatschappelijke ingesteldheid en betrokkenheid als leraar.

Het programma van de educatieve masteropleiding voldoet aan de decretale vereisten inzake studieomvang en praktijkcomponent. Volgens de commissie is er een duidelijk verband tussen enerzijds het curriculum en de individuele opleidingsonderdelen en anderzijds de beoogde leerresultaten. De kwaliteit van de onderwijsleeromgeving blijkt ook uit het beoogde personeel en de voorzieningen op het vlak van infrastructuur en studentenbegeleiding. Zowel de KU Leuven als de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen engageren zich om de nieuwe opleiding op te starten en te bestendigen.

Voor de toetsing kan de opleiding gebruik maken van bestaand beleid en instrumenten op universitair en facultair niveau. Volgens de commissie zijn de toetsvormen afgestemd op de leervormen en besteedt de opleiding specifieke aandacht aan de evaluatie van zij-instromers. Ook over de evaluatie van de masterproef is goed nagedacht.

De commissie is van oordeel dat de educatieve masteropleiding in de gedragswetenschappen van de KU Leuven voldoet aan elk van de drie generieke kwaliteitswaarborgen. De commissie brengt derhalve een positief advies uit aan de NVAO. Zij baseert haar oordeel op het informatiedossier en het toelichtend gesprek.

Niettemin heeft de opleiding nog werk voor de boeg, met name op het vlak van de onderwijsleeromgeving. Met het oog op de verdere ontwikkeling van de nieuwe opleiding, formuleert de commissie de volgende aanbevelingen. Deze aanbevelingen doen geen afbreuk aan het huidige oordeel over de potentiële kwaliteit van de opleiding. De commissie adviseert de opleiding om:

- de internationale component in de opleiding te verankeren via benchmarking, aandacht voor internationale onderwijsontwikkelingen en het faciliteren van een buitenlandse studieperiode;
- de beoogde integratie van de domeincomponent en de component leraarschap expliciet te verwoorden in het programma en het informatie- en studiemateriaal;
- een instrument te ontwikkelen dat de kwaliteit van de stageplaatsen systematisch borgt;
- het docententeam te versterken met praktijkassistenten die actuele onderwijservaring hebben in het secundair onderwijs;
- een systeem uit te werken dat de kwaliteit van de opleiding op alle vestigingsplaatsen en in alle trajecten borgt en dus garandeert dat alle studenten bij het afstuderen het beoogde eindniveau daadwerkelijk hebben bereikt;
- meer experts bij de opleiding te betrekken, bijvoorbeeld uit werkveld en stagescholen, die volledig extern en onafhankelijk zijn van de universiteit.

Op basis van de reeds ontwikkelde opleidingscomponenten, de bestaande expertise binnen de universiteit en de realistische intenties van de opleiding, oordeelt de commissie positief over de kwaliteit van deze opleiding Educatieve master in de gedragswetenschappen.

Den Haag, 3 december 2018

Namens de commissie ter beoordeling van de toets nieuwe opleiding Educatieve master in de gedragswetenschappen van de Katholieke Universiteit Leuven,

Johan Veeckman
(voorzitter)

Mark Delmartino
(secretaris)

2 Rapportage van de bevindingen en overwegingen

2.1 Generieke kwaliteitswaarborg 1: beoogd eindniveau

Het beoogd eindniveau weerspiegelt qua niveau, oriëntatie en inhoud de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en/of het vakgebied worden gesteld aan de opleiding.

Bevindingen

De educatieve master in de gedragswetenschappen is een academische opleiding die studenten in staat stelt zowel de basiscompetenties van een leraar op masterniveau te verwerven als zich in het domein van de gedrags- en maatschappijwetenschappen te bekwalen. Door de integratie van beide domeinen is de afgestudeerde in staat als leraar op masterniveau in het secundair en hoger onderwijs op het domein van de gedrags- en maatschappijwetenschappen te functioneren. De educatieve master in de gedragswetenschappen is ingebed in de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen en valt onder de verantwoordelijkheid van de facultaire Permanente Onderwijs Commissie Educatieve master in de gedragswetenschappen.

Deze opleiding in de gedragswetenschappen is één van de tien educatieve masteropleidingen die de KU Leuven vanaf 2019-2020 zal aanbieden. De commissie constateert dat de KU Leuven heel wat aspecten van de tien opleidingen gezamenlijk heeft ontwikkeld en zal opvolgen. Zo zijn de opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR) voor de component leraarschap identiek voor de tien educatieve masteropleidingen van de KU Leuven. Ook de doelstelling is identiek voor alle opleidingen: de educatieve masteropleiding levert master-leraren af die beschikken over een geïntegreerde en onderzoeksgebaseerde expertise bestaande uit domeinspecifieke, pedagogisch-onderwijskundige en vakdidactische competenties. Deze driedelige expertise is gekoppeld aan een grondhouding met zin voor reflectie, oog voor diversiteit en heldere communicatie. De tien educatieve masteropleidingen hebben regelmatig beleidsoverleg binnen de stuurgroep van het Academisch Vormingscentrum voor Leraren, een interfacultair centrum dat instellingsbreed onder meer verantwoordelijk is voor coördinatie, ontwikkeling en -ondersteuning van de lerarenopleidingen en voor de nascholing van leraren.

De domeinspecifieke leerresultaten (DLR) voor de component leraarschap zijn in de Vlaamse Interuniversitaire Raad opgemaakt door de werkgroep Lerarenopleiding, afgetoetst bij de betrokken universiteiten, en positief geadviseerd door de Stuurgroep Learning Outcomes van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad. De DLR zijn bovendien afgestemd met het werkveld en afgetoetst aan de Dublin Descriptoren. De commissie constateert dat deze aanpak ertoe geleid heeft dat de DLR van de opleiding beantwoorden aan de verwachtingen en vereisten van het masterniveau, zoals vastgesteld als niveau 7 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur. Uit het informatiedossier blijkt verder dat er op Vlaams niveau bijkomende DLR voor de domeincomponent Gedragswetenschappen worden geformuleerd tijdens het academiejaar 2018-2019.

Voor de opmaak van de OLR van haar educatieve masteropleidingen heeft de KU Leuven rekening gehouden met wat de overheid verwacht van een leraar. Op basis van dit beroepsprofiel formuleerde de Vlaamse Regering basiscompetenties: tien functionele gehelen (kennis en vaardigheden) en acht attitudes. De commissie stelt vast dat die kennis, vaardigheden en attitudes verwerkt zijn in de OLR van de educatieve masteropleiding in de gedragswetenschappen en recht doen aan de visie van de KU Leuven op de leraar die zij willen afleveren: een master-leraar met domeindeskundige, pedagogisch-onderwijskundige en vakdidactische expertise die steeds onderzoekgebaseerd is.

De commissie stelt vast dat – in aansluiting op de onderwijsvisie van de KU Leuven – binnen de educatieve masteropleiding ook aandacht is voor de persoonsvorming van de toekomstige leraren. De KU Leuven kiest er daarom voor om naast OLR ook vormingsdoelen te formuleren: studenten doorlopen immers niet alleen een opleidingstraject maar ook een vormingstraject dat hen de ruimte geeft te werken aan een persoonlijke en maatschappelijke ingesteldheid en betrokkenheid als leraar. Daarnaast constateert de commissie dat binnen de OLR van de Leuvense educatieve masteropleiding aandacht wordt besteed aan taalsensitief lesgeven en aan expertise inzake juridische en administratieve aspecten van het leraarschap.

Overwegingen

Op basis van het informatiemateriaal en het gesprek is de commissie van oordeel dat het beoogde eindniveau van de educatieve masteropleiding zorgvuldig tot stand is gekomen en dat de leerresultaten adequaat zijn geformuleerd. Die appreciatie betreft zowel de domeinspecifieke als de opleidingsspecifieke leerresultaten.

Bovendien zijn de DLR voor de component leraarschap adequaat vertaald in 11 relevante en helder geformuleerde OLR. Volgens de commissie sluiten de OLR goed aan bij de actuele eisen van het vakgebied en het beroepenveld, en vormen ze derhalve een goede basis voor de educatieve masteropleiding.

In het informatiedossier wordt duidelijk een verband gelegd tussen de OLR en DLR en op welke wijze de OLR in het curriculum aan bod komen. Volgens de commissie heeft de KU Leuven heel wat inspanningen geleverd om de educatieve masteropleiding in te bedden en vorm te geven binnen de kaders opgelegd door de overheid. De KU Leuven is er bovendien in geslaagd om binnen de opleiding ook eigen accenten te leggen in lijn met hun visie op onderwijs en lerarenopleiding. Zo krijgt de opleiding via de vormingsdoelen een eigen kleur, met aandacht voor reflectie, diversiteit en communicatie. De commissie vindt het positief dat de educatieve masteropleiding in de gedragswetenschappen steunt op een eigen onderwijsvisie en subjectieve onderwijstheorie met ruime aandacht voor de professionele identiteit en het oordeelsvermogen van de (toekomstige) leraar.

De commissie stelt met tevredenheid vast dat onderzoek een belangrijke plaats inneemt binnen het profiel en het curriculum van de opleiding: dit komt tot uiting zowel in het concept van ‘onderzoekende leraar’ die de alledaagse omstandigheden kritisch evalueert en waar nodig aan onderzoek doet als in de aandacht voor praktijkonderzoek en onderzoeksgebaseerd leren.

De educatieve masteropleiding in de gedragswetenschappen gaat van start in september 2019 en beschikt volgens de commissie over een adequate set van beoogde leerresultaten. De commissie geeft de opleiding wel ter overweging om het internationale aspect nog steviger te verankeren. Het gaat dan vooral over het benchmarken van de eigen educatieve masteropleiding met opleidingen in het buitenland – in Duitsland bijvoorbeeld worden er al sinds de jaren ’80 educatieve masteropleidingen aangeboden – over het behandelen in het programma van onderwijsontwikkelingen in buitenlandse systemen, als over het actief faciliteren van opleidingscomponenten in het buitenland.

Oordeel: voldoende

2.2 Generieke kwaliteitswaarborg 2: onderwijsleeromgeving

De onderwijsleeromgeving maakt het voor studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

De educatieve masteropleiding in de Gedragswetenschappen wordt aangeboden als een tweejarig voltijds programma van 120 studiepunten. Het curriculum bestaat uit een domeincomponent en een component leraarschap. De opleiding biedt ook een verkorte variant aan voor studenten die al een domeinspecifieke master (in het studiegebied Psychologie en pedagogische wetenschappen) bezitten: zij volgen enkel de component leraarschap van 60 studiepunten. Tijdens het gesprek vroeg de commissie naar de beoogde instroom van studenten: de gesprekspartners gaven aan dat op dit ogenblik ongeveer 25 studenten in de Specifieke Lerarenopleiding zitten, maar dat het voorlopig onduidelijk is hoeveel studenten al dan niet de keuze zullen maken voor de integrale of verkorte variant van de educatieve masteropleiding in de gedragswetenschappen op een van de vestigingsplaatsen: een eerste zeer voorlopige prognose is dat tussen 50 en 75 studenten zich zullen aanmelden op diverse campussen verspreid over het Vlaamse land.

De commissie stelt vast dat de opleiding voldoet aan de decretale vereisten inzake studieomvang en praktijkcomponent. De opleiding heeft de juiste omvang, bestaat uit een vakinhoudelijk deel en een component leraarschap, en wordt ook aangeboden in een verkorte variant en een variant voor Leraren in Opleiding (LIO). Conform de mogelijkheden in de regelgeving van de Vlaamse overheid bouwt de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen in elke bacheloropleiding een component leraarschap in van 15 studiepunten. Studenten met interesse in de educatieve master volgen deze component tijdens hun bacheloropleidingen en krijgen hierdoor rechtstreeks toegang tot de educatieve masteropleiding; zij volgen tijdens de tweejarige opleiding een domeincomponent van 75 studiepunten. Andere studenten volgen een voorbereidingsprogramma van 15 studiepunten voorafgaand of gelijktijdig met de educatieve masteropleiding. Voor studenten die op basis van welbepaalde professionele bacheloropleidingen toelating krijgen tot de educatieve master, worden 15 studiepunten uit de component leraarschap in het schakelprogramma geïntegreerd. Studenten die in het verkorte traject instromen en de component leraarschap reeds tijdens hun bacheloropleiding hebben afgelegd, volgen een programma van in totaal 45 studiepunten.

Het informatiedossier omvat een schematisch overzicht op hoofdlijnen van de educatieve masteropleiding alsook een gedetailleerd overzicht van het programma met een modeltraject voor generatiestudenten die de integrale opleiding volgen en een verkort traject voor zij-instromers. Op basis van de uitgebreide beschrijving van de twee componenten en de respectievelijke programmaonderdelen en werkvormen kan de commissie zich een goed beeld vormen van de inhoud van het programma. Wat betreft de domeincomponent valt op dat studenten met een meer psychologische of pedagogische achtergrond zich bijspijken op het andere domein en dat de domeinkennis zich vooral richt op kennis die essentieel is om het beoogde onderwijs te verzorgen. De keuze van de opleidingsonderdelen is mede gebaseerd op een systematische leerplananalyse uit het secundair onderwijs. De component leraarschap is gegroeid uit een curriculumconcept dat gemeenschappelijk met alle betrokken Centra voor Volwassenenonderwijs (CVO) en hogescholen van de Associatie KU Leuven is ontwikkeld. Binnen de component leraarschap wordt in beide varianten evenveel aandacht besteed aan theorie als aan praktijk. De component leraarschap bestaat uit vijf luiken: algemene educatieve vorming, vakdidactiek, stage, verbreding/verdieping, en de masterproef. Het valt de commissie wel op dat, hoewel de structuur van het programma en de inhoud van de verschillende opleidingsonderdelen duidelijk zijn, de verbinding tussen de domeincomponent en de component leraarschap minder expliciet is beschreven in het informatiedossier. Ondanks de relevante informatie en verduidelijking tijdens het toelichtend

gesprek, is het wellicht nuttig dat die integratie van beide componenten ook expliciet wordt vermeld en beschreven in het informatiemateriaal voor (toekomstige) studenten.

Uit het gesprek onthoudt de commissie voorts dat de opleiding weldoordachte plannen heeft wat betreft de vormgeving van de opleidingsonderdelen, met name wat betreft de inzet van *blended learning*. De gesprekspartners gaven aan dat dit een speerpunt is van de KU Leuven en dat zowel de universiteit als het Academisch Vormingsinstituut voor Leraren en het Leuven Learning Lab initiatieven in die richting ondersteunen. Het Leuven Learning Lab heeft samen met de opleiding de noden in kaart gebracht en momenteel zijn verschillende docenten samen aan de slag om *blended* leermateriaal te ontwikkelen. Binnen het programma zullen met name de onderdelen vakdidactiek en algemene educatieve vorming als een combinatie van digitaal afstandsonderwijs en contactonderwijs worden aangeboden. De commissie vindt de inzet van *blended learning* een goede ontwikkeling en geeft de opleiding ter overweging om aandachtig te inventariseren in welke opleidingsonderdelen zulke aanpak relevant is.

Het opleidingsonderdeel stage wordt uitgebreid beschreven in het informatiedossier. De commissie stelt vast dat de opleiding een gepaste invulling geeft aan de stage, die bestaat uit vijf activiteiten: lerend netwerk, ingroeistage, doorgroeistage, schoolontwikkelingstaken, en diversiteitsstage. De stagescholen worden goed betrokken bij de praktijkcomponent. Bij het organiseren van de stages is er nauw contact met de directeurs, stagecoördinatoren en vakmentoren, en wordt de stagiair gezamenlijk begeleid door de opleiding en de stageplaats. In sommige gevallen is de student reeds een werknemer in een onderwijsinstelling. In dat geval kan de leraar-in-opleiding een deel van de aan de stage verbonden leeractiviteiten in de eigen instelling uitvoeren, maar bestaat een ander deel van de stage uit team teaching en uit een stage in een andere context. Het dossier bevatte geen informatie over de kwaliteitsborging van de stageplaatsen. De gesprekspartners gaven aan dat de stagescholen regelmatig worden bezocht en dat mentoren jaarlijks worden uitgenodigd op een mentorendag. Volgens de commissie kan de kwaliteitsborging van de stageplaatsen uitgebreider en systematischer gebeuren, en dit zowel voorafgaand, tijdens als na de stageperiode.

De masterproef heeft een totale omvang van 24 studiepunten en is opgesplitst in twee delen van elk 12 studiepunten om de studiebelasting in de twee fases van de opleiding onder controle te houden. Het onderwerp van de masterproef wordt vastgelegd bij de start van de opleiding. Volgens de commissie geeft de opleiding de studenten voldoende vrijheid om zelf een onderwerp voor te dragen of een thema uit de facultaire lijst te kiezen. Studenten uit het verkorte traject volgen het opleidingsonderdeel 'masterproef – onderzoek' van 6 studiepunten, dat bestaat uit methodologische ondersteuningssessies en een onderzoek (al dan niet in groep) over een onderwijsrelevant thema. De commissie stelt vast dat de opleiding voldoende ondersteuning voorziet voor studenten die graag wat meer begeleiding krijgen bij de opvolging van de masterproef.

Voor de onderwijs- en coördinatietaken doet de opleiding beroep op zelfstandig academisch personeel, praktijkassistenten en administratieve medewerkers. De titularis van elk opleidingsonderdeel is lid van de Permanente Onderwijs Commissie en expert in een domein dat van belang is voor de educatieve masteropleiding in de gedragswetenschappen. Ze worden ondersteund door onderwijsassistenten, wetenschappelijk medewerkers en praktijkassistenten. Voor de component leraarschap spelen de praktijkassistenten een belangrijke rol aangezien zij de begeleiding van studenten tijdens de stages verzorgen en begeleidingstaken opnemen in de vakdidactische opleidingsonderdelen. Praktijkassistenten zijn in de regel aangesteld bij een onderwijsinstelling. Op basis van de bij het informatiedossier gevoegde CV's was het niet duidelijk of het docententeam ook voldoende actuele ervaring had in het secundair onderwijs. Hoewel de commissie uit het gesprek onthoudt dat er binnen het team ervaring aanwezig is, vindt ze het wel aangewezen dat de opleiding blijvende aandacht geeft aan het aantrekken van docenten met voldoende ondervinding in het secundair onderwijs.

Ten tijde van het visitatiebezoek was het niet mogelijk om een aanduiding te geven van het aantal personeelsleden (zowel hoofdelijk als in VTE) dat in de nabije toekomst zal verbonden zijn aan de nieuwe opleiding. Volgens het informatiedossier zal het personeel dat momenteel werkzaam is binnen de Specifieke Lerarenopleiding worden overgedragen naar de nieuwe educatieve masteropleiding. Tijdens het gesprek hebben de verantwoordelijken bevestigd dat zowel de universiteit als de faculteit zich engageren voldoende personeel te voorzien om de uitdovende trajecten en de nieuwe opleiding in te richten. Bovendien zullen de door de CVO's overgedragen personeelsleden worden ingezet op de verschillende vestigingsplaatsen.

De integrale opleiding wordt aangeboden op de campussen van de KU Leuven, terwijl het verkorte traject zowel aan de KU Leuven als op negen andere vestigingsplaatsen van CVO's wordt ingericht. Volgens het informatiedossier zijn de materiële voorzieningen op alle campussen en vestigingsplaatsen aan de maat. Studenten hebben toegang tot verschillende bibliotheken en leercentra; op elke vestigingsplaats is er een eigen studie- en uitleenbibliotheek. Daarnaast beschikt de KU Leuven over een uitgebreide digitale infrastructuur die het onderwijs en de daarbij horende processen ondersteunt en die onderwijs op verschillende campussen faciliteert. Op de vraag van de commissie hoe de opleiding garandeert dat de studie overal op een gelijkwaardig masterniveau kan gevolgd en afgerond worden, gaven de gesprekspartners aan dat de opleiding enerzijds een heel decentraal kwaliteitszorgmodel hanteert waarbij de verschillende actoren worden geresponsabiliseerd. Anderzijds is er de Permanente Onderwijs Commissie die de kwaliteit van het onderwijs over de verschillende vestigingsplaatsen coördineert. Ten slotte zijn er op het niveau van de individuele onderwijsonderdelen docententeams aan de slag met een coördinator die behoort tot het zelfstandig academisch personeel en de methodieken en principes van kwaliteitszorg goed beheerst.

In het informatiedossier wordt gesteld dat “door de omvang en draagkracht van de universiteit, de financiële afspraken met de associatiepartners en de stevige verankering van de educatieve masteropleidingen in het basisaanbod van de KU Leuven, de KU Leuven zich kan engageren om de duurzame bestending van de voorziene financiële middelen te garanderen voor alle opleidingen inzake personeelskosten, benodigde infrastructuur op de verschillende campussen, pedagogische uitrusting, faciliteiten voor e-learning en praktijkruimten.” In een bij het dossier gevoegde verklaring bevestigt de Rector van de KU Leuven dat de universiteit de nieuwe opleidingen wenst te bestendigen. In een apart document worden bovendien de verschillende financieringsbronnen van de educatieve masteropleidingen toegelicht.

Overwegingen

Op basis van het informatiemateriaal en het gesprek is de commissie van oordeel dat de onderwijsleeromgeving van de educatieve masteropleiding in de gedragswetenschappen aan de maat is. Het programma voldoet aan de decretale vereisten inzake studieomvang en praktijkcomponent. Volgens de commissie is er bovendien een duidelijk verband tussen enerzijds het curriculum en de individuele opleidingsonderdelen en anderzijds de beoogde leerresultaten.

De opleiding heeft volgens de commissie een gedifferentieerd aanbod aan onderwijs- en leervormen, waarbij de werkvormen en de hiermee samenhangende leeromgeving zijn ingericht met aandacht voor het leraarschap en de onderzoekende houding van de student-leraar. De commissie vindt dat de component leraarschap mooi is opgebouwd. De opleidingseenheden ‘didactiek van het hoger onderwijs’ en ‘wetenschappelijke geletterdheid’ zijn volgens de commissie interessant en onderscheidend. Daarnaast vindt de commissie het erg positief dat studenten meerdere vakdidactieken kunnen opnemen in het programma waardoor ze breed inzetbaar zijn op hun toekomstige werkplek.

De kwaliteit en de kwantiteit van het beoogde personeel is volgens de commissie op orde. Zowel de universiteit als de faculteit stellen zich garant voor de inzet van passende personele middelen. De docenten zijn voldoende gekwalificeerd om het curriculum vorm te geven en praktijkassistenten kunnen hun ervaring in het secundair onderwijs delen met de studenten die ze begeleiden.

De voorzieningen zowel op het vlak van infrastructuur als voor de begeleiding en ondersteuning van de studenten zijn gepast. De commissie is van oordeel dat de KU Leuven deze kwaliteit ook kan garanderen op elk van de vestigingsplaatsen, waar het verkorte traject wordt aangeboden.

Naast talrijke sterke elementen heeft de commissie ook vastgesteld dat de kwaliteit van de educatieve masteropleiding op verschillende punten aanscherping verdient:

- de beoogde integratie van de domeincomponent en de component leraarschap kan sterker worden aangezet in het programma en beschreven in het informatie- en studiemateriaal voor (toekomstige) studenten;
- binnen het onderdeel vakdidactiek kan meer aandacht uitgaan naar methodes die de kwaliteit van immersieonderwijs en taalontwikkelen bevorderen;
- de opleiding kan bij de verdere ontwikkeling van *blended learning* nagaan in welke opleidingsonderdelen zulke aanpak relevant is. Hiervoor kan het ook inspiratie opdoen bij collega's uit de CVO's, zoals de opleiding eerder al deed via een pilootproject in samenwerking met een CVO, als bij andere instellingen in Vlaanderen en Nederland met passende ervaring;
- de kwaliteitsborging van de stageplaatsen kan uitgebreider en systematischer gebeuren;
- het docententeam kan versterkt worden met praktijkassistenten die onderwijservaring hebben in het secundair onderwijs;
- de opleiding kan sterker inzetten op de professionele vorming van de medewerkers inzake toetsing;
- toetsing kan meer aandacht krijgen in de opleiding van de student-leraar;
- de organisatie van, en de controle op, de kwaliteitsbewaking in de vestigingsplaatsen kan aangescherpt worden zodat de instelling op alle momenten verzekerd is dat de kwaliteit van de opleiding geborgd is op elke vestigingsplaats en voor elk opleidingstraject;
- een degelijke lerarenopleiding staat of valt met een sterke betrokkenheid en regelmatige bevraging van het brede werkveld; hoewel er veel steun is voor het curriculum vanuit het werkveld, kan die betrokkenheid nog systematischer worden ingebed in de opleiding en dit over alle onderwijskoepels heen.

Oordeel: voldoende

2.3 Generieke kwaliteitswaarborg 3: te realiseren eindniveau

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van beoordeling, toetsing en examinering, waardoor zij nagaat of de beoogde leerresultaten worden bereikt.

Bevindingen

Om de kwaliteit van toetsing op te volgen en voortdurend te blijven bevorderen heeft de KU Leuven een integraal en universiteitsbreed toetsbeleid ontwikkeld. In dit beleid staan validiteit, betrouwbaarheid, transparantie en bruikbaarheid van toetsing centraal. Daarnaast speelt feedback ook een belangrijke rol. De commissie constateert dat de KU Leuven zich engageert om in het kader van kwaliteitsvol toetsbeleid een waarden-volle leeromgeving tot stand te brengen die gekenmerkt wordt door vertrouwen, transparantie, verantwoordelijkheid, respect en verbondenheid.

De educatieve masteropleiding in de gedragswetenschappen is ingebed in de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen. De facultaire principes rond evaluatie sluiten aan bij de algemene afspraken over het toetsbeleid aan de KU Leuven. Toetsen worden gezien als een informatiebron over het leerproces, maken deel uit van de onderwijsleeromgeving en zijn dus ook afgestemd op de overige componenten van die omgeving zoals inhoud, werkvorm, materiaal, enz. Uit het gesprek onthoudt de commissie dat er geen apart opleidingsspecifiek toetsbeleidsplan wordt opgemaakt, maar dat de opleiding aansluit bij het facultair plan.

De commissie constateert dat, in lijn met het facultaire toetsbeleid, binnen de opleiding zowel formatief als summatief wordt getoetst waarbij heel wat aandacht uitgaat naar feedback. Om het leerproces optimaal te laten verlopen geeft het didactisch team binnen de formatieve evaluatie de studenten kwalitatieve en taakgerichte feedback zodat zij hun studievoortgang en -aanpak kunnen bijsturen. Bij de summatieve evaluatie krijgen studenten zowel volledige informatie over de toetsing als feedback over het behaalde resultaat.

Daarnaast stelt de commissie vast dat er een grote variatie aan toetsvormen wordt gehanteerd binnen opleidingsonderdelen en over de verschillende componenten heen. In het informatiedossier wordt ruime aandacht besteed aan de beoogde aanpak van toetsing in de verschillende opleidingsonderdelen. De gesprekspartners gaven aan dat elke toets wordt opgemaakt met inachtneming van het vier-ogen principe. De kwaliteit van de toetsing wordt bewaakt door de Permanente Onderwijs Commissie. Via zgn. 'evaluatiemappings' ziet zij niet enkel toe op de variatie in toetsvormen maar ook op de validiteit van de toetsing en de slaagpercentages.

Overwegingen

Op basis van het informatiemateriaal en het gesprek is de commissie van oordeel dat de educatieve masteropleiding beschikt over een adequaat systeem van aangepaste toetsing om het te realiseren eindniveau vast te stellen. Die toetsing gebeurt op basis van facultaire principes die op hun beurt zijn afgeleid van instellingsbreed beleid. Volgens de commissie is de evaluatie valide, betrouwbaar en transparant.

De commissie oordeelt bovendien positief over een aantal principes en vaststellingen in verband met de toetsing van de opleiding: zo zijn de evaluatievormen afgestemd op de leervormen en is er binnen de opleiding aandacht voor de specifieke evaluatie van zij-instromers. De toetsvormen zijn adequaat en individuele toetsen worden ontwikkeld door verschillende docenten die samen een opleidingsonderdeel verzorgen. Ook over de evaluatie van de masterproef is volgens de commissie goed nagedacht. Ten slotte is de commissie van oordeel dat reflectie een krachtig evaluatie instrument is, maar dat het binnen de opleiding nog meer persoonsgebonden kan worden ingezet.

De commissie beseft dat de beoordeling van deze standaard in grote mate een plantoetsing betreft van kaders en intenties. Het kader is volgens de commissie adequaat en de intenties zijn vertrouwenwekkend. De opleiding beschikt bovendien over heel wat expertise voor de toetsing van de opleidingsonderdelen. Volgens het informatierapport worden in meerdere opleidingsonderdelen externe juryleden ingeschakeld die via een rubric tot een afgestemd oordeel komen. Uit het gesprek blijkt echter dat deze juryleden niet altijd zo extern zijn aan de KU Leuven en dikwijls behoren tot een andere faculteit. De commissie raadt de opleiding dan ook aan om op zoek te gaan naar externe experts, bijvoorbeeld uit het werkveld, de hogescholen of de stagescholen. Deze aanpak heeft als bijkomend voordeel dat de opleiding zich duidelijk positioneert in het werkveld en haar betrokkenheid met de stagescholen vergroot. De commissie geeft de opleiding tevens mee om te waken over de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid van de juryleden.

Oordeel: voldoende

2.4 Eindoordeel

De commissie beoordeelt elk van de generieke kwaliteitswaarborgen als voldoende en bijgevolg is ook haar eindoordeel over de educatieve master in de gedragswetenschappen van de KU Leuven voldoende.

De opleiding beschikt volgens de commissie over een eigen visie op de opleiding. Die visie is uitgewerkt in duidelijke opleidingsspecifieke leerresultaten die passend zijn voor een opleiding op niveau 7 en aansluiten bij de actuele eisen van het vakgebied en beroepenveld. Bij de visie horen ook vormingsdoelen, die gericht zijn op de persoonsvorming van de toekomstige leraren: studenten volgen immers niet alleen een opleidingstraject maar ook een vormingstraject dat hen de ruimte geeft om te werken aan een persoonlijke en maatschappelijke ingesteldheid en betrokkenheid als leraar.

Het programma van de educatieve masteropleiding voldoet aan de decretale vereisten inzake studieomvang en praktijkcomponent. Volgens de commissie is er een duidelijk verband tussen enerzijds het curriculum en de individuele opleidingsonderdelen en anderzijds de beoogde leerresultaten. De kwaliteit van de onderwijsleeromgeving blijkt ook uit het voorziene personeel en de voorzieningen op het vlak van infrastructuur en studentenbegeleiding. Zowel de universiteit als de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen engageren zich om de nieuwe opleiding op te starten en te bestendigen.

Voor de toetsing kan de opleiding gebruik maken van bestaand beleid en instrumenten op universitair en facultair niveau. Volgens de commissie zijn de toetsvormen afgestemd op de leervormen en besteedt de opleiding specifieke aandacht aan de evaluatie van zij-instromers. Ook over de evaluatie van de masterproef is goed nagedacht.

Ten tijde van de toets nieuwe opleiding (november 2018) is de opleiding op het vlak van leerresultaten, onderwijsleeromgeving en toetsing voldoende uitgewerkt. Niettemin kan de kwaliteit van de educatieve masteropleiding in de gedragswetenschappen nog worden aangescherpt op enkele punten. De commissie adviseert de opleiding om:

- de internationale component in de opleiding verder te verankeren via benchmarking, aandacht voor internationale onderwijsontwikkelingen en het faciliteren van een buitenlandse studieperiode;
- de beoogde integratie van de domeincomponent en de component leraarschap expliciet te verwoorden in het programma en het informatie- en studiemateriaal;
- instrumenten te ontwikkelen die de kwaliteit van stageplaatsen systematisch borgen;
- het docententeam blijvend te versterken met praktijkassistenten die aantoonbare en actuele onderwijservaring hebben in het secundair onderwijs;
- een systeem uit te werken dat de kwaliteit van de opleiding op alle vestigingsplaatsen en in alle trajecten borgt en dus garandeert dat alle studenten bij het afstuderen het beoogde eindniveau daadwerkelijk hebben bereikt;
- meer experts bij de opleiding te betrekken, bijvoorbeeld uit werkveld en stagescholen, die volledig extern en onafhankelijk zijn van de universiteit.

Op basis van de reeds ontwikkelde opleidingscomponenten, de bestaande expertise binnen de universiteit en de realistische intenties van de opleiding, oordeelt de commissie positief over de kwaliteit van de educatieve masteropleiding in de gedragswetenschappen.

3 Beoordelingsproces

De beoordeling werd uitgevoerd aan de hand van het “Kader Toets Nieuwe Opleiding specificatie Educatieve Graduaatsopleiding en Educatieve Masteropleiding”, zoals bekrachtigd door de Vlaamse regering op 8 juni 2018.

De commissie heeft zich aan de hand van de door de opleiding verstrekte documenten op de beoordeling voorbereid. Alle commissieleden hebben het informatiedossier bestudeerd en hun eerste indrukken aan de procescoördinator en secretaris bezorgd. De secretaris heeft die indrukken verzameld in een compilatiedocument. Tijdens het vooroverleg op 16 november 2018 heeft de commissie die informatie besproken en de belangrijkste onderwerpen vastgesteld voor het toelichtend gesprek met de opleiding.

Het toelichtend gesprek vond plaats op een opleidingsonafhankelijke locatie in Brussel op vrijdag 16 november 2018 om 10 uur. Tijdens dit gesprek werden de vragen van de commissie open besproken. De onderstaande gesprekspartners namen hieraan deel:

- Tine Baelmans
- Jan Elen
- Bieke De Fraine
- Charlotte Arnou
- Lien Artois
- Tijs van Meeuwen

Tijdens een besloten nabespreking op 16 november 2018 heeft de commissie alle verkregen informatie besproken en vertaald naar een oordeel op de drie generieke kwaliteitswaarborgen en een eindoordeel. De commissie heeft deze conclusie in volledige onafhankelijkheid genomen.

Het totaal aan beschikbare gegevens is verwerkt tot een ontwerp van adviesrapport dat naar alle commissieleden werd verstuurd. De feedback van de commissieleden is verwerkt. Het door de voorzitter vastgestelde adviesrapport werd naar de NVAO gestuurd op 3 december 2018.

4 Overzicht oordelen

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het oordeel van de commissie uit hoofdstuk 2 weer.

Generieke kwaliteitswaarborg	Oordeel
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3. Te realiseren eindniveau	Voldoende
Eindoordeel	Voldoende

Bijlage 1: Basisgegevens over de opleiding

Naam, Adres, telefoon, e-mail, website instelling	Katholieke Universiteit Leuven Oude Markt 13 B-3000 LEUVEN +32 16 32 37 21 onderwijsbeleid@kuleuven.be www.kuleuven.be
Naam, functie, telefoon, e-mail contactpersoon	Jan Elen, Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen
Naam associatie	Associatie KU Leuven
Status instelling	Ambtshalve geregistreerd
Naam opleiding (graad, kwalificatie)	Educatieve master in de gedragswetenschappen
Afstudeerrichtingen	-
Niveau en oriëntatie	Master
(Bijkomende) titel	Master of Science
(Delen van) studiegebied(en)	Psychologie en Pedagogische Wetenschappen
ISCED benaming van het studiegebied	• 0114 • 0111 • 0313 • 092
Opleidingsvarianten:	• Regulier traject • Verkort traject
Onderwijstaal	Nederlands
De vestigingen waar de opleiding wordt aangeboden	Regulier en verkort traject: • Leuven Verkort traject: • Brussel • Diepenbeek • Antwerpen • Gent • Aalst • Brugge • Kortrijk • Geel
Studieomvang (in studiepunten)	• Regulier traject: 120 • Verkort traject: 60
Nieuwe opleiding voor Vlaanderen	Ja

Bijlage 2: Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)

Deze domeinspecifieke leerresultaten kunnen niet autonoom gehanteerd worden, maar dienen samen gelezen te worden met de desbetreffende domeinspecifieke leerresultaten van de gerelateerde vakmaster(s). Samen vormen zij de domeinspecifieke leerresultaten voor de educatieve masteropleiding.

1. De educatieve master beheerst gespecialiseerde theoretische en praktische kennis, vaardigheden en attitudes die de basiscompetenties voor leraren zoals geformuleerd in het 'Besluit van de Vlaamse Regering van 8 juni 2018 betreffende de basiscompetenties van de leraren' ondersteunt. Hij/zij is in staat om die kennis uit te breiden, te actualiseren, te verbreden, te verdiepen en te verbinden met actuele maatschappelijke thema's en ontwikkelingen. Hij/zij kan die kennis inzetten om voor lerenden uitdagende leeromgevingen te creëren en kan op basis van die kennis, vaardigheden en attitudes eigen nieuwe ideeën voor de onderwijspraktijk ontwikkelen en aan de realiteit toetsen.
2. De educatieve master kan de beginsituatie van een leergroep en individuele lerenden in kaart brengen en een leeromgeving creëren die in al haar didactische componenten (leerdoelen, leerinhouden, leermaterialen, werk- en groeperingsvormen, evaluatie en feedback) aansluit bij die beginsituatie en responsief is ten aanzien van de diversiteit in de leergroep.
3. De educatieve master kan een positief leer- en leefklimaat creëren, en door doelgerichte activiteiten en formele en informele interacties de brede persoonlijke, intellectuele en maatschappelijke ontplooiing van leerlingen ondersteunen.
4. De educatieve master kan de organisatie van onderwijs- en leeractiviteiten op korte en lange termijn plannen, met het oog op het evidence informed creëren van een gestructureerde, efficiënte, veilige en stimulerende leeromgeving.
5. De educatieve master kan communiceren met ouders of verzorgers met diverse taalachtergronden in diverse talige situaties met het oog op informatie-uitwisseling, het stimuleren van de betrokkenheid en participatie en het samen ontwikkelen van constructieve oplossingen om het leren van de lerenden te ondersteunen en te stimuleren.
6. De educatieve master kan constructief samenwerken met externe partners met het oog op het verrijken van het onderwijs- en vormingsaanbod en het faciliteren van de doorstroming tussen onderwijsniveaus en naar de arbeidsmarkt.
7. De educatieve master is in staat om zelfstandig het beschikbare (inter)nationale wetenschappelijk onderzoek in het domein van het leraarschap in het algemeen en zijn discipline in het bijzonder te ontsluiten en de inzichten toe te passen in de eigen klas- en schoolcontext.
8. De educatieve master kent de mogelijkheden en grenzen van verschillende theoretische paradigma's in onderwijskundig en (vak)didactisch onderzoek.
9. De educatieve master gaat, gesteund op wetenschappelijk evidentie, kritisch-reflectief om met informatie, onderwijspraktijken, methodieken en leermiddelen. Hij/zij is zich bewust van lacunes in de empirische evidentie voor het gepast invullen van het leraarschap.
10. De educatieve master is in staat om een volledige onderzoekscyclus te doorlopen over een onderwijsrelevant onderwerp.
11. De educatieve master kan op basis van een actieve en onderzoekende houding voor beroepsvernieuwing bijdragen aan schoolbeleid en schoolontwikkeling.
12. De educatieve master kan door onderzoekend leren en kritische zelfevaluatie zijn functioneren als leraar bijsturen en op deze manier richting en innovatie geven aan zijn professionele praktijk en ontwikkeling.

13. De educatieve master is in staat om in een schoolteam constructief samen te werken met collega's en initiatief te nemen tot, deel te nemen aan en leiding te geven aan disciplinair en interdisciplinair teamoverleg tussen leraren.
14. De educatieve master is in staat om over onderwijskundige thema's, het lerarenberoep, en zelf ontwikkelde oplossingen voor de onderwijspraktijk te communiceren met collega's en andere stakeholders in het onderwijs en als professional deel te nemen aan het maatschappelijk debat.

Datum validatie: 15 oktober 2018

Bijlage 3: Samenstelling visitatiecommissie

De beoordeling is gebeurd door een visitatiecommissie aangesteld door de NVAO. De commissie is als volgt samengesteld:

Johan Veeckman (*voorzitter*)

Johan Veeckman, doctor in de wetenschappen, was tot 2017 actief als algemeen directeur van de Arteveldehogeschool. Voor zijn aantreden was hij achtereenvolgens docent en directeur van het Hoger Technisch Instituut Sint-Lieven in Gent, en departementshoofd en regiodirecteur bij KaHo Sint-Lieven. De voorbije twee jaar was Johan Veeckman voorzitter van de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA). Hij was tevens zes jaar voorzitter van de raad hoger onderwijs van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR).

Lex Stomp (*commissielid*)

Lex Stomp is senior projectleider Internationalisering en teamleider Onderwijsconsultants bij de lerarenopleidingen van Hogeschool Windesheim in Zwolle, Nederland. Hij heeft twee masters onderwijs (MEd) geografie en sociale wetenschappen. Na een carrière als leraar aardrijkskunde in het voortgezet onderwijs werd hij lerarenopleider bij de lerarenopleidingen basis- en voortgezet onderwijs van Windesheim. Vervolgens was hij daar vijf jaar directeur van de Pabo en negen jaar directeur van de lerarenopleiding voortgezet onderwijs. Als consultant voert hij regelmatig visitaties en peer-reviews uit in binnen- en buitenland.

Katrien Houben (*commissielid*)

Katrien Houden studeerde arbeids- en organisatiepsychologie aan de KU Leuven, waar ze ook haar diploma behaalde van geaggregeerde in het onderwijs. Na enkele opdrachten als leraar en directeur in het secundair onderwijs is Katrien Houben momenteel pedagogisch begeleider en schoolontwikkelaar voor het Gemeenschapsonderwijs.

Jarno Willems (*student-commissielid*)

Jarno Willems is student aan de masteropleiding Taal- en Letterkunde Duits aan de Universiteit Antwerpen.

De commissie werd bijgestaan door:

- **Roxanne Figueroa Arriagada**, beleidsmedewerker NVAO en procescoördinator;
- **Mark Delmartino**, MDM Consultancy bvba, secretaris.

Alle commissieleden, de procescoördinator en de secretaris hebben een onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring ingevuld en ondertekend waarmee zij tevens instemmen met de NVAO gedragscode en privacyverklaring.

Bijlage 4: Overzicht van de bestudeerde documenten

Informatiedossier opleiding

- KU Leuven, Educatieve master in de gedragswetenschappen, Toets Nieuwe Opleiding, oktober 2018.

Bijlagen bij het aanvraagdossier:

- Domeinspecifieke leerresultaten (DLR)
- Opleidingsspecifieke leerresultaten (OLR)
- Schematisch programmaoverzicht
- Inhoudsbeschrijving van de programmaonderdelen
- Beschrijving van het personeel
- Overzicht van de contacten met het werkveld
- Onderwijs- en examenregeling
- Financieel plan
- Mapping OLR en DLR
- Mapping OLR en functionele gehelen
- Curriculummapping curriculum en OLR
- Gemeenschappelijk curriculumconcept Associatie KU Leuven

Het adviesrapport is tot stand gekomen in opdracht van de NVAO met het oog op de toetsing van de nieuwe opleiding Educatieve master in de gedragswetenschappen.

